Λαογραφία

Χριστούγεννα, α' τοῦ ἔτους. ἐν Γανοχώροις

Ἐτία 1891 σ. 397.

«Ἐν Γανοχώροις κομένοις ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Θρᾴκης τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα διετηρήθησαν ἄνευ ὀδεμίας ἐπ' αὐτῶν ἐπιδράσεως τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Οἱ κάτοικοι αὐτῶν θεωροῦσι τὰ Χριστούγεννα ὡς τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἑορτήν, καὶ τοῦτο δρώνυται ἢ ἐκ τοῦ α' τέχου τοῦ ἐν αὐτοῖς ψαλλομένου ἀσμάτοσι Χριστούγεννα πρωτούγεννα, πρώτη γιορτὴ τοῦ χρόνου». Ἕνεκα τούτου ἡ ἐπορτὴ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐγένετο ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ, τοῦ λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου, μεγάλην σημασίαν ἀποδίδουσιν οἱ τὰ Χριστούγεννα ἡ μεγαλοπρεπῶς πανηγυρίζουσι. Πρὸς τοῦτο δὲ πολλοὶ παρασκευαὶ γίνονται ὧν ἡ πρωτίστη ἡ ἡ μᾶλλον παραλλὰς ἐστὶ ἡ προκήθεια μεγάλου ποσοῦ χαρίου κριάτος, ἐξ οὗ θὰ ἐξαγάγωσι τὸ λίπος, ἵνα ἐξ αὐτοῦ καθασκευάσωσι τοὺς χαλβάδες ἢ τοὺς ἁγιοβασιλόπιτας, ἔτι δὲ τὰ χοιρομέρια· ἀλλὰ προπάντων τὴν πολύφημον «σούβλαν» ἥτις ἐστὶ τὸ πρώτιστον φαγητὸν ἐπὶ πολλὰς τῶν Χριστουγέννων ἡμέρας.

Ἀφ' ἑσπέρας τῆς προτεραίας ἀπὸ τῆς 3ης ὥρας μ. κ. ἀρχονται τὰ κάλαντα ἢ διαρκοῦσι μέχρι νυκτός. Περὶ δὲ τὴν 2αν ὥραν τῆς πρωΐας ὁ κώδων προσκαλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ὁποίας παραθίθενται τράπεζαι καὶ πάντες γεύονται τῆς «σούβλας» καθ' ἣν ὥραν παῖδες διερχόμενοι τὰς ἀγυιὰς ἢ εἰς ἑκάστην θύραν γαμαθῶντες ψάλλουσι τὸ γνωστὸν ἄ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Λαογραφία.

Χριστούγεννα, Αἱ τοῦ ἔτους ἐν Σανοχώροις.

σ. 397 σκα τῶν Χριστουγέννων.

Ἠδὴ μεταβῶμεν ἐπὶ τὴν περιτομὴν τοῦ Χριστοῦ καθ' ἣν καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

Ἡ ἡμέρα αὕτη ἦναι ἡμέρα χαρᾶς, ἡμέρα διασκεδάσεως, διότι πρεσβεύεται ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἄσαν τὸ ἔτος ἐξαρτᾶται, ἀρχῆς δὲ καλῆς καλὸν καὶ τέλος. Οἱ κάτοικοι τῶν Σανοχώρων τὴν ἀρχὴν ταύτην πρεσβεύοντες, ἀποφεύγουσι πᾶσαν κακὴν πρᾶξιν καταύτην τὴν ἡμέραν. Ἔθος ὑπάρχει παρ' αὐτοῖς ἵνα μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας ὁ πατὴρ ἢ ἐχθρόντος τοῦτο ὁ μεγαλοτέρου τῶν ἀδελφῶν ῥίπτῃ ἐπὶ τοῦ πατώματος τοῦ οἴκου ῥόδιον, ἐφ' ὃ ἐμπήγει νομισματάκιν ἵνα εὐχόμενος ἵνα, ὅπως τοῦτο διαρρυθμίσεν πτηροὶ τὸν οἶκον, οὕτω καὶ ὁ θεὸς ἐπιδαψιλεύσῃ τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν οἶκον ἐκεῖνον. Ἔτι δὲ τὴν ἡμέραν ταύτην δοκιμάζουσιν ἑκάστος τὴν ἐαυτοῦ τύχην ὡς ἔξης: θέτουσι φύλλον ἐλαίας ἐπὶ ἀνθρακὸς διαπύρου, καὶ ἐὰν μὲν τοῦτο καῇ δηλοῖ τάχυν τὸν θάνατον καὶ τὸν πορώμενον, ἐὰν δὲ ἀναθιναχθῇ τουνάντιον εὐτυχίαν. Ὅσον δὲ μακρότερον ἀναθιναχθῇ τόσον περισσοτέραν εὐτυχίαν δηλοῖ. Ὅπως καὶ ὅλα τὰ μέρη οὕτω καὶ καὶ τὰ Σανόχωρα κατασκευάζονται αἱ πολύφημοι Αγιοβασιλοπήτοις. Καθ' ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν ὡς καὶ τὴν ἑσπέραν τῆς προτεραίας ψάλλονται ἑορτάσιμα ἄσματα.

Ἡρακλῆς Δ. Δημάκης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ